

ENCARA SENSE UN SETMANARI HUMORÍSTIC

SEMBLARÀ romàntic a hores d'ara fer un toc d'atenció envers una absència que tots, un dia o altre, hem assenyalat,⁽³⁾ però que segueix invariablement el camí del silenci. Aquests dies em toca anar de peregrinació xerraire tot seguint la ruta de l'exposició «Història i Humor Gràfic» que el diari *Avui* ens va encarregar a en Lluís Solà i Dachs i a qui signa aquestes ratlles. Des del Baix Empordà al Casal del Montgrí fins a Menorca, Ciutadella i Maó. I arreu, a tots, els col·loquis, la pregunta carregada d'il·lusió i bona fe: «Per què no surt un setmanari d'humor en català? Per què van plegar *La Pipa d'en Roc* i *Amb potes rosses*?»

Els hi parlo, als benemèrits assistents, de la manca d'inversió de les classes burgeses, de la deficient distribució amb el sistema geogràfic de casa nostra i les liquidacions espaiades, de la baixa categoria, en relació a la generació anterior i en conjunt, dels dibuixants d'ara, del baix sostre lector, de la hipersensibilitat actual a la crítica i la sàtira, en fi, d'aquells trets dels quals tots sabem el nom però que per naps o per cols, no se solucionen.

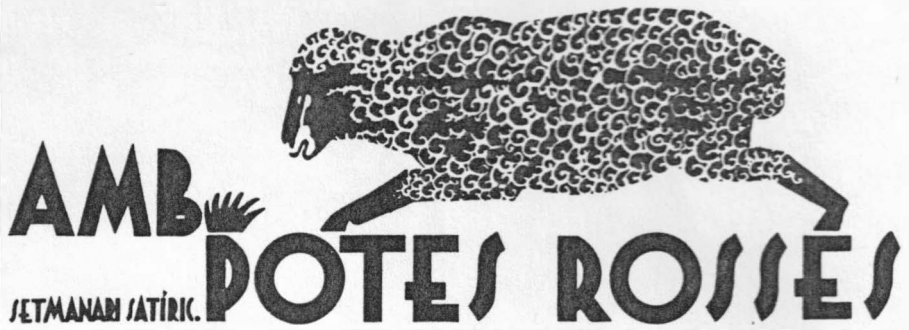
I efectivament hi ha una voluntat popular de fer humor, des d'un grup de futbolistes que fa *L'Oliva* (La Garriga) en un tiratge limitat a cinquanta exemplars fins a *La Xinxeta* (Girona) amb unes característiques de limitació absoluta de mitjans. A la resta dels Països Catalans també s'ha intentat d'endegar processos similars com *El Dàtil* (La Sàfor). Aquestes publicacions, però, tenen una difusió limitadíssima al seu pur àmbit d'incidència geogràfica o social. Els altres intents seriosos de la postguerra els hem esmentat al paràgraf anterior i foren la cristallització dels errors que culminaren amb la seva mort. Falles del mercat, dels directius i en conjunt de la nostra societat que sembla que no admeti una publicació de tipologia humorística.

La nostra premsa té un greu handicap en aquests moments ultra les profundes crisis que ja han estat analitzades als volums d'«AEDE». Es tracta de la dicotomia entre la premsa científica o carregada de cultura i la premsa més lleugera o premsa popular. Les nostres publicacions tenen també un altre greu defecte: la seva distribució. No arriben al lector i cal que sigui aquest qui faci l'esforç de subscriure-s'hi, cosa sempre difícil. Així, doncs, les revistes

són una barrera espinosa per a la normalització lingüística quan, en canvi, haurien de ser una peça essencial en el procés que s'endega de regularitzar la nostra societat. I els setmanaris d'humor, com els d'esports, de varietats, de política internacional, de xafarderies, de música lleugera, etc., no neixen a causa d'un peix que es mossega la cua: sense lectors no es pot fer rendible una revista i com que no es llegeix hom no crea revistes.

Certament els cinc o quasi deu mil exemplars als quals arribaren els dos setmanaris més importants de la potsguerra⁽²⁾ ja permeten una mínima

Aviat farà dos anys que estem sense cap setmanari d'humor. I el 5 de juny del 1979, Rosa Massagué envià una carta als subscriptors: «Fa molta calor, és arribat el temps de la transhumància. Volem anar a la muntanya (...) Durant les vacances escolars suspendrem la publicació del *Be Negre Amb Potes Rosses* fins l'onze de setembre» (sic). I les edicions *La Pipa de L'Olla*, S.A. callaren. A Mataró l'empenta inicial —*La Pipa d'en Roc*, *El Cementiri*,— també s'estroncà, hom anuncià durant la tardor del 1979 una nova revista *Lo Pensament Marià*, però les vacances encara duren.

base per a una continuïtat sempre que s'actui a nivell de bona-voluntat-i-resistència-cultural-encara. Una editorial professional i especialitzada té un sostre més alt i si no hi arriba plega. La provatura va ésser feta amb «Jordi» per l'Editorial Bruguera i el comentari dels realitzadors estalvia explicacions.

A la nostra història periodística sempre hem tingut una publicació o altra de caire humorístic. Des de l'humor groller o barroer: *La Figa*, *La Piga* o *La Pepa*, les tres del 1913, *La Punta* (1896)... fins a un humor refinat i fi com l'excel·lent *Cuca Fera* (1917) on hi col·laboraven, entre d'altres, Josep Carner, Carles Riba i Prudenci Bertrana; des de la premsa satírica de masses: *La campana de Gràcia* (1970), *L'Esquella de la Torratxa* (1879) fins als divertiments d'uns escriptors: *Zarathustra* (1902), *L'Auca* (1924)... En tots els règims polítics n'hem tingut: amb la Dictadura de Primo de Rivera: *El Borinot* (1923) i durant la República: *El Be Negre* (1931); i de la política, *¡Cu-Cut!* (1902) a l'esport, *Xut!* (1922) fins l'erotisme *Papitu* (1908) l'humor ha acompanyat

la vida de generacions de catalans.

Potser serà qüestió d'un altre replantejament, humor gràfic als audiovisuals, o bé d'encoratjar l'humor gràfic que no cal confondre amb la crítica i la sàtira política, hi ha tot un món com a temàtica. I el còmic com a eina de sensibilització, des de la vida de Mao a la Xina fins als esforços de la revolució cubana tot passant pel Manifest Comunista a Itàlia o «L'Anec Donald» i «Superman» als USA ha estat àmpliament usat. A casa nostra només uns intents de l'equip Almirall amb *La nostra cultura*... I si no ens queda ni l'humor, haurem mort una miqueta més com a catalans.

JOSEP M. FIGUERES

NOTES

1) FIGUERES, Josep M. Una mica d'alegria si us plau. «Punt Diari» 24/VIII/1979. FIGUERES, Josep M. L'humor i els ninotaires catalans. «Punt Diari». 23/III/1980. FERRER, Joaquim. L'absència de l'humor. «Avui», 15/VI/1980.

2) Citat a «Tele-eXpres»: 13/II/1979 i 27/XI/1979.